

Asettamispäätös

18.10.2024

VN/27266/2024
VN/27266/2024-VM-22

Jakelussa mainituille

Peruspankkipalvelutyöryhmä

Työryhmän asettaminen Valtiovarainministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella ehdotus luottolaitoslainsäädännön ja siihen liittyvän mahdollisen muun lainsäädännön muuttamiseksi erityisesti peruspankkipalveluiden, käteisen saatavuuden ja käytettävyyden sekä asiakkaansuoja- ja menettelytapasäätelyn osalta.

Toimikausi 31.10.2024–31.12.2025

Tausta Valtiovarainministeriössä on laadittu virkatyönä peruspankkipalveluita ja luottolaitoslainsäädäntöä käsittelevä arviomuistio, joka julkaistiin 1.3.2024.¹ Arviomuistiossa tuotiin esille näkökulmia ja ehdotuksia kansallisen luottolaitoslainsäädännön uudistamiseksi eri sidosryhmiltä kerätyn palautteen ja valtiovarainministeriön tekemien havaintojen pohjalta.

Työryhmän työskentelyn näkökulmasta olennaisia ovat arviomuistiossa käsitellyt haasteet peruspankkipalveluiden saatavuudessa ja käytettävyydessä. Arviomuistion mukaan ongelmia on etenkin erityisryhmiin kuuluvilla yksityishenkilöillä, mikro- ja pienyrityksillä sekä yhdistyksillä.

Yksityishenkilöillä on lakisääteinen oikeus peruspankkipalveluihin. Säätelyssä määritellään kuitenkin vain se, mitkä palvelut kuuluvat peruspankkipalveluihin, eikä sitä, millä laatuolosuhteilla palveluita on tarjottava. Hinnoittelun osalta voimassa yleissäännös, jonka mukaan palveluiden hinnoittelun tulee olla kohtuullista ja vastattava pankeille todellisuudessa aiheutuvia kustannuksia.

Palveluiden saaminen on haastavaa etenkin ulkomaalaistaustaisille sekä erityisryhmille. Myös henkilökohtaisen asiakaspalvelun saatavuus koetaan laajalti riittämättömäksi ja palveluiden hinnoitteluun ollaan osin tyytymättömiä. Erityisesti henkilöt, jotka eivät käytä digitaalisia palveluita, ovat tyytymättömiä ei-digitaalisten palveluiden korkeampiin hintoihin.

¹ Pankkipalvelujen ja luottolaitoslainsäädännön arviointi. Arviomuistio sääntelyn ajantasaisuudesta ja muutostarpeista. [Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:14.](#)

Etenkin mikro- ja pienyrittäjillä sekä ulkomaalaistaustaisilla yrittäjillä ja yrityksillä on ollut haasteita saada tarvitsemiaan peruspankkipalveluita. Monet yrittäjät kärsivät *de-riskingistä*, eli pankkien tavasta rajoittaa korkeariskisten asiakkaiden tai asiakasryhmien pankkipalveluiden saatavuutta riskien hallitsemisen sijaan. Lisäksi sääntely on yritysten asiakkaansuojan osalta täsmentymätöntä.

Myös merkittäväällä osalla yhdistyksiä on havaittu ongelmia peruspankkipalveluiden saatavuudessa. Palvelut ovat yhdistyksille usein saman hintaisia kuin yrityksille, vaikka yhdistysten koossa ja maksuvalmiudessa on hyvin paljon vaihtelua. Yhdistysten tilit ovat nykytilanteessa alttiita väärinkäytöksille, mikäli ne perustetaan yksityishenkilöiden nimiin yhdistyksen sijaan. Samankaltaisia haasteita on myös yhteisetuukilla ja osakaskunnilla (esimerkiksi tie- ja vesiosakaskunnilla).

Lisäksi arviomuistiossa todetaan, että ongelmia on myös käteisen saatavuudessa ja käytettävyydessä. Monet asiakkaat kokevat, ettei käteistä hyväksytä maksuvälineenä riittävästi. Tyytymättömiä tilanteeseen ovat yksityishenkilöt.

Tavoitteet

Hallitusohjelman mukaisesti työryhmä valmistelee tarvittavat sääntelymuutokset, joilla varmistetaan peruspankkipalveluiden tarjonta riittävällä laadutasolla ja kohtuullisella hinnoittelulla yritystoiminnan, yrittämisen ja maahan työn perässä muuttavien tukemiseksi. Lisäksi työryhmä laatii tarpeelliset luottolaitoslainsäädännön muutokset, joilla turvataan hallitusohjelman mukaisesti vammaisten henkilöiden ja ikäihmisten oikeuksien toteutuminen ja edistetään näiden henkilöiden osallistumista yhteiskunnan toimintaan.

Tehtävä

Oikeus peruspankkipalveluihin olisi perusteltua laajentaa koskemaan yrityksiä, yhdistyksiä ja elinkeinonharjoittajia.

Sääntelyä ja toimintatapoja olisi perusteltua kehittää asiakaspalvelun tavoitettavuuden ja laadun edistämiseksi. Pankkien tulisi muun muassa vastata asiakkaiden puheuihin, viesteihin ja kysymyksiin kohtuullisessa ajassa. Sama koskee ongelmatilanteiden selvittelyä ja ratkaisua.

Pankkien velvollisuuksia ja menettelytapoja olisi syytä täsmentää siten, ettei niitä tulkitse ylitsepääsemättömän tiukasti keskeisiä palveluja tarjottaessa. Tähän liittyy myös menettelytapojen kehittäminen asiakkaan tuntemisessa ja tunnistamisessa sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä.

Työryhmän on laadittava hallituksen esityksen muotoon ehdotus, jolla:

- 1) varmistetaan mikro- ja pienyritysten sekä yhdistysten pankkipalveluiden riittävä saatavuus ja kohtuullinen hinnoittelu laajentamalla oikeutta peruspankkipalveluihin koskemaan myös näitä toimijoita
- 2) varmistetaan peruspankkipalveluiden tarjonnan riittävä laadutase, yhtäläinen saatavuus myös erityisryhmille ja kehitetään sääntelyä asiakaspalvelun tavoitettavuuden ja laadun edistämiseksi erityisesti siten, että asiakkaat saavat vastaukset tiedusteluihinsa ja ratkaisut ongelmiinsa kohtuullisessa ajassa

3) täsmennetään pankin velvollisuuksia ja menettelytapoja siten, ettei niitä tulkita tarpeettoman tiukasti palveluja tarjotessa ja siten muodosta asiatonta estettä palveluiden tarjonnalle (*de-risking*-ilmiön ehkäisy).

Lisäksi työryhmä seuraa käteistä koskevan sääntelyvalmistelun etenemistä EU:ssa ja voi tarvittaessa sisällyttää ehdotukseensa säännöksiä käteisen saatavuudesta ja käytävyydestä.

Organisointi

Puheenjohtaja

neuvotteleva virkamies Kari Kemppainen valtiovarainministeriö

Jäsenet

Satu Pentikäinen	oikeusministeriö
Risto Koponen	valtiovarainministeriö
Petra Lehto	Talent Boost -ohjelma
Sanna Atrila	Finanssivalvonta
Juha Sarin	Suomen Pankki
Henriikka Kekkonen	Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Tuomas Hidén	Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE
Teija Kaarela	Finanssiala ry
Vesa Vuorio	Nordea Bank Abp
Anders Dahl	Osuuspankkiryhmä
Rami Tähtilä	Danske Bank A/S, Suomen sivuliike
Karin Rekola	Aktia Bank Abp
Juha Beurling-Pomoell	Kuluttajaliitto ry
Saara Kokko	Vammaisfoorumi ry
Elli Björkberg	yhdenvertaisuusvaltuutettu
Marjut Vuorela	vanhusasianvaltuutettu
Petri Malinen	Suomen Yrittäjät ry
Liisa Hanén	Mikro- ja yksinyrittäjät ry
Anne Porthén	Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvotte- lukunta KANE

Työryhmän sihteerinä toimii hallitussihteeri Iida Hauhia valtiovarainministeriöstä.

Työryhmä voi päätöksellään asettaa alatyöryhmiä ja kutsua muita asiantuntijoita sekä sihteereitä tukemaan työryhmän työtä.

Työryhmä voi valmistelun aikana kuulla asiantuntijoita ja järjestää kuulemistilaisuuksia.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä ilman erillistä korvausta, eikä työryhmän jäsenille makseta erillisiä kokouspalkkioita tai kulukorvauksia.

Elinkeinoministeri

Wille Rydman

Osastopäällikkö, ylijohaja

Pauli Kariniemi

Jakelu

Työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet
Valtiovarainministeriön kirjaamo

VN/27266/2024-VM-22

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: